

Voor een beter begrip van Fluoroscopy Guided MLD, een techniek waarmee het effect van manuele lymfedrainage zichtbaar wordt gemaakt, reisde **Katinka Rutjens** van de Varodem Academy in november 2016 naar Cannock, een klein plaatsje dicht bij Birmingham in het verenigd Koninkrijk. Ze volgde daar een boeiende training, samen met vijftien andere (Engelse) in lymfoedeem gespecialiseerde verpleegkundigen. Katinka leerde daar niet alleen meer over de techniek en de toepassing van MLD, ook kreeg ze de kans om wat meer te weten te komen over de manier waarop de zorg voor lymfoedeempatiënten aan de andere kant van het water is geregeld. Het NTVH sprak met haar over haar ervaringen en over de opleiding in MLD die zij nu in Nederland wil gaan aanbieden.

NIEUWE MLD techniek

Fill and Flush: MLD, maar dan beter...

NEDERLAND-ENGELAND

Met een klein uurtje vliegen ben je in het Verenigd Koninkrijk, niet ver weg maar het is er toch heel anders. Zo kent men in het Verenigd Koninkrijk niet het beroep van huidtherapeut. Maar je kunt het werk van een gespecialiseerde lymfoedeemverpleegkundige, wat betreft de zorg voor lymfoedeempatiënten, vergelijken met dat van de Nederlandse huidtherapeut. Ook in het Verenigd Koninkrijk heeft deze gespecialiseerde verpleegkundige een grote verantwoordelijkheid. Engeland telt ruim vijf maal zoveel lymfoedeempatiënten als Nederland en dat is geen onbelangrijk verschil. Oedeembehandelaars weten dat de

kunst van het vak zit in veel zien en veel doen. Hoe meer patiënten, hoe geoefender de behandelaar. Naast veel patiënten zien, is kennis uiteraard van groot belang. **Katinka Rutjens:** 'Dat klopt, kennis is essentieel. Ik zie in de trainingen die wij aanbieden, dat veel behandelaars daar ook behoefte aan hebben. De basis is bij iedereen ruimschoots aanwezig, maar er zijn toch ook nog veel huidtherapeuten die onvoldoende kennis hebben over de nieuwste inzichten, om iets extra's te kunnen bieden aan de patiënt. Men moet kunnen variëren met, en kiezen voor bestaande methoden, materialen en behandeltechnieken, zodat een nog

betere, op maat gemaakte therapie kan worden ingezet. Tegenwoordig is het belangrijk om je te onderscheiden in de markt. Jezelf de vraag stellen waarom een patiënt voor jouw bedrijf kiest en niet dat van een ander, is essentieel. Mijn grootste, maar ook leukste uitdaging, is het verzamelen van alle aangeboden literatuur, case-reports en evidence-based materiaal, die op de wereld aangeboden worden. Het is mijn doel om deze kennis en informatie te schiften, te redigeren en optimaal toegankelijk te maken voor therapeuten, zodat er nog betere zorg verleend kan worden aan (lymf)oedeem patiënten. En dat maakt het vak nou juist zo boeiend.'

» Katinka krijgt als ontwikkelaar van producten heel veel (internationaal) aanbod aan scholing en daarvan maakt ze graag gebruik. Met haar achtergrond als verpleegkundige draait ze nog regelmatig mee op de poliklinieken tijdens het oedeem-spreekuur en volgt ze trainingen zoals deze over MLD. Daarnaast heeft ze door haar werk als troubleshooter een directe lijn met het werkveld en is ze dicht bij de patiënt.

Katinka: 'Het doel van deze training was voor mij niet om een volleerd en praktiserend MLD-therapeut te worden, maar om zoveel mogelijk kennis over deze techniek op te doen, zodat ik de oedeemtherapeuten uit mijn netwerk goed kan informeren.'

LYMFEVOCHT ON SCREEN!

Over de training raakt ze niet uitgesproken. In vijf intensieve dagen werden, onder leiding van docenten Jane Wigg en Jean Paul Belgrado, nieuwe inzichten op fysiologisch gebied besproken en werd er getraind in de nieuwe "Fill and Flush-methode". Dat is, zoals Jane Wigg het zegt, 'MLD, but better.' Met behulp van fluoroscopie wordt op een beeldscherm zichtbaar hoe, met de juiste handgrepen, de lymfeflow geactiveerd wordt. Dit is dus evidence-based MLD. **Katinka:** 'Het is meer dan een vernieuwde MLD-methode. Doordat je nieuwe feiten over de werking van het lymfestelsel leert, kun je ook beter begrijpen wanneer MLD effect heeft en wanneer niet, of hoe het beter zou kunnen. Het is belangrijk dat iedere huidtherapeut inziet, dat steeds maar opnieuw MLD

toepassen niet de beste oplossing is voor lymfoedeempatiënten. Als je door verbeterde technieken de patiënt sneller uit de behandelfase naar de onderhoudsfase kunt dirigeren, dan heeft dat een enorme meerwaarde. In de richtlijnen voor de behandeling van lymfoedeem wordt uitvoerig beschreven hoe je het beste een MLD-behandeling kunt afronden. Wees niet bang dat je je patiënt verliest, maar wees vooral trots dat je een patiënt snel en efficiënt hebt kunnen helpen. Dit is ook nog eens mooie mond-tot-mond reclame voor je praktijk.'

Maar even terug naar de training. **Katinka:** 'Vooral het "live" zien stromen van het lymfevocht vond ik heel bijzonder. Onder invloed van de door mij toegepaste grepen, zag ik de flow in de collectoren. Ik zag eerst een, en daarna meerdere lymfangion in actie (of niet, als ik het niet goed deed). Verder vond ik de contacten met mijn medestudenten bijzonder en waardevol. Omdat je op elkaar oefent, scheidt dat toch wel een band.'

NAAR NEDERLAND

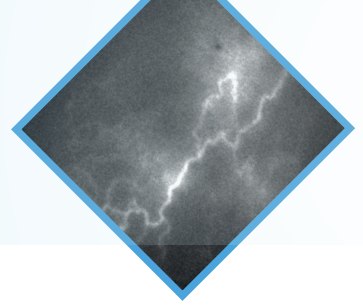
In 2017 zal de Varodem Academy de training eenmalig in 2017 in Nederland aanbieden, in samenwerking met docenten *Jane Wigg* en *Jean Paul Belgrado*. Door meer kennis van de anatomie en de fysiologie van het lymfestelsel zal de theorie van de "fill and flush-techniek" veel beter begrepen worden, aldus Katinka. Met dit inzicht kan een behandelaar op onderzoek en op feiten gebaseerde, geïndividualiseerde behandelprogramma's opstellen en toepassen.

JANE WIGG (RGN, MSc, Verenigd Koninkrijk) is bevoegd trainer van Fluoroscopy Guided Lymphatic Drainage (FG-MLD).

Jane is al meer dan twintig jaar lang een voortrekker op het gebied van de behandeling van lymfoedeem. Ze was betrokken bij het oprichten van een van de eerste lymfoedeemklinieken in het Verenigd Koninkrijk en richtte in 2002 de Lymphoedema Training Academy (LTA) op. Hier worden therapeuten professioneel getraind in het geven van manuele lymfedrainage-therapie en andere behandelmethoden. In 2014 introduceerde de LTA in het Verenigd Koninkrijk de zogeheten Fluoroscopy Guided Manual Lymphatic Drainage Technique (FG-MLD/'Fill and Flush'). Na uitgebreide training en onderzoek startte Jane eveneens de eerste kliniek voor "lymphatic mapping" in de UK. Jane schreef artikelen over (de behandeling van) lymfoedeem en MLD en geeft geregeld seminars over de hele wereld, over dit onderwerp. Jane is verbonden aan Haddenham Healthcare, waar zij als klinisch consulent werkt aan onderzoek en de ontwikkeling en innovatie van nieuwe producten op het gebied van de behandeling van lymfoedeem. Ze geeft daarnaast trainingen aan de Lymphoedema Training Academy en verzorgt zij de module lymfoedeem aan de universiteit van Wolverhampton en de Royal Marsden in Londen. De LTA traint jaarlijks meer dan 120 nieuwe therapeuten.

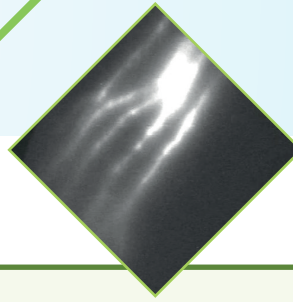

Jean-Paul Belgrado

► **Jean-Paul Belgrado is professor in lymfologie aan de Faculty of Human Motility van de Université Libre de Bruxelles.**

Belgrado heeft als fysiotherapeut veel klinische ervaring op het gebied van de behandeling van lymfoedeem. Hij is hoofd van de lymfologie onderzoek unit van de Vrije Universiteit In Brussel. In samenwerking met Dr. Liesbeth Vandermeeren zette Belgrado de lymfologiekliniek op van het UMC Saint-Peter, waar hij werkt als wetenschappelijk adviseur. Ook is Jean-Paul Belgrado een van de voorzitters van de European Society of Lymphology, lid van de International Society of Lymphology, ere lid van de Czech Society of Lymphology en auteur van vele artikelen en presentaties op het gebied van de lymfologie.

» **Het CURRICULUM bestaat uit de volgende onderdelen:**

- Update anatomie en fysiologie van het lymfestelsel
- Historisch perspectief van lymfologie
- Theorieën over vochtuitwisseling, waaronder Starling's principe (herzien) en het glycocalyx cleft principe
- Anatomie van het lymfestelsel van de ledematen en de torso
- Evolutie van MLD en de huidige status van onze kennis
- Indicaties en contra-indicaties van MLD
- Het gebruik van fluoroscopie in lymfatische diagnostiek en andere toepassingen
- Lymfatische "mapping" voor lymfatische condities
- Drainagebanen
- MLD van de armen, benen, borst en genitaliën, met gebruik van de FG-MLD techniek
- Anatomie van hoofd en nek; MLD van hoofd, nek en gezicht
- Lymfatische chirurgie
- Rangschikken MLD voor lymfatische condities en pathologieën.

4-DAAGSE TRAINING FG-MLD

- Datum:** 20 tot en met 23 juli 2017
Locatie: Varodem Academy Horn
Prijs: Opvraagbaar en inclusief 4 x lunch, 3 x gezamenlijk diner, lespakket, examengeld. Gedurende de maand maart en april 2017 is er een vroegboek-korting.
Diploma: Ja, in de vorm van een officieel LTA en ULB certificaat en accreditatiepunten.
Docenten: **Jane Wigg** (*Lymphoedema Training Academy Birmingham*)
Jean Paul Belgrado (*professor Vrije Universiteit Brussel*)
Katinka Rutjens (*Varodem Academy Horn*)
Informatie: **Katinka Rutjens**
Inschrijving: info@varodem.nl of katinka.rutjens@varodem.nl

Fluoroscopy Guided Manual Lymphatic Drainage (FG-MLD)

De Britse Lymphoedema Training Academy (LTA) houdt zich bezig met het uitvoeren van de best mogelijke en meest evidence-based manuele lymfedrainagetherapie (MLD). Dit om ervoor te zorgen dat mensen die lijden aan lymfoedeem de meest evidence-based zorg krijgen, die gericht is op het verbeteren van de uitkomsten van MLD, het verkorten van de behandelduur en het aantonen van de werkzaamheid van MLD. Dit zijn belangrijke ontwikkelingen op het gebied van MLD, die door de LTA over de hele wereld verder worden uitgewerkt.

Wat is Fluoroscopy Guided MLD?

Het oppervlakkige lymfatische stelsel kan met behulp van een speciale Near Infrared Imaging Camera zichtbaar worden gemaakt. Hierdoor kunnen de functionele lymfevaten gediagnosticeerd en in kaart gebracht worden. Ook maakt dit het mogelijk om de rerouting gebieden van de huid te observeren, evenals de terugstroomgebieden (backflow areas) en de functionele drainage. Dit vervolgens, maakt het mogelijk om de routes van het functionele lymfatische systeem in kaart te brengen en de gevonden informatie te gebruiken bij het bepalen waar we het beste FG-MLD in kunnen zetten bij de behandeling van de niet-functionele gebieden. Deze informatie kan vervolgens naar de therapeut worden verzonden, die, mits hij of zij goed getraind is op het gebied van FG-MLD, op deze drainagekanalen kan werken. Het was niet eerder mogelijk om in "real time" het functionele lymfatische stelsel te observeren. Deze ontwikkeling betekent dat de therapeut er zeker van kan zijn dat hij of zij een MLD-techniek kan uitvoeren waar het lymfatische systeem op reageert en die past bij de betreffende patiënt.

Waarom FG-MLD?

De LTA werkt samen met **Professor J.P. Belgrado**, van huis uit fysiotherapeut en onderzoeker en een van 's werelds toonaangevende personen op het gebied van de lymfologie en al meer dan vijf jaar werkzaam met NIR fluoroscopy. Zijn werk op het gebied van de techniek, de toepassing en de uitkomsten van de klinische lymfoedeempraktijk (en gerelateerde aandoeningen), is wereldwijd bekend. Een deel van het onderzoek dat Jean Paul Belgrado heeft uitgevoerd, betreft meer dan 1000 pathologische lymfoedeempatiënten. Dit onderzoek maakt het mogelijk om algemene lymfatische routes bij verschillende pathologieën vast te stellen, waardoor men een beter begrip krijgt van de lymfatische routes en de daarop volgende drainage. Ook laat het zien welke handbewegingen en druk er nodig zijn voor een effectieve drainage van het lymfestelsel. ♦